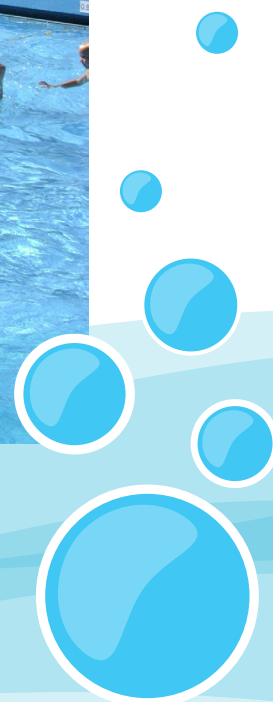

RENOVATIE-ADVIES DE SPETTER

BIJDRAGE VAN THOOLSE BURGERS

WWW.BLIJVENSPETTEREN.NL
2014, VERSIE 1.2

INHOUDSOPGAVE

Inleiding		3
hoofdstuk 1	De Spetter kleurt 3 generaties jeugdherinneringen	4
1.1	Ontstaan door burgerinitiatief	4
1.2	Bedreigd door college, verdedigd door de burgers	5
hoofdstuk 2	Visie en doelstellingen	7
2.1	Visie op eigendom & regie zwembad De Spetter en de rol van ons comité	7
2.2	Doelstellingen renovatie De Spetter	7
2.3	Tijdslijn sober renoveren : start nu!	8
hoofdstuk 3	Sober renoveren	9
3.1	Wat nieuw en wat renoveren?	9
3.2	Energie & duurzaamheid	9
3.3	Energieadvies aan de gemeente	11
3.4	Huidig budget kadert de renovatie	12
3.5	Vorbereiding in werkgroep en aanbesteden renovatie	12
Hoofdstuk 4	Inkomsten genereren & exploitatiekosten reduceren	13
4.1	Het terugbrengen van jaarlijkse exploitatiekosten	13
4.1.1	Energiezuinige maatregelen en installatie per direct: €14.000 p.j.	13
4.1.2	Realistisch wegschrijven vaste personeelskosten per direct: € 30.000 p.j.	13
4.1.3	Apparaatskosten verlagen door inzet vrijwilligers per direct: € 6.000 p.j.	14
4.1.4	Overige kansen om exploitatiekosten te reduceren	15
4.2	Het genereren van meer en andere bronnen van inkomsten	15
4.2.1	Bedrijfsvoering en horeca	15
4.2.2	Reclame & sponsoring	16
4.2.3	Overige kansen om inkomsten te genereren	16
Hoofdstuk 5	De kracht van een Adviesgroep Zwembad	17
5.1	Noodzaak van een toezichhoudend orgaan	17
5.2	Sturing en initiatief in dynamische driehoek: burgers-overheid-instellingen	17
Bronvermelding		18
Bijlage 1	Gezamenlijke evaluatie renovatie-advies	19

INLEIDING

Geacht raadslid, beste medeburger, beste iedereen die dit wil lezen,

Voor u ligt ons advies voor de renovatie en bedrijfsvoering van zwembad De Spetter. Het eerste hoofdstuk is gewijd aan een terugblik. Wist u dat er 50 jaar geleden al een zwembadcomité in Tholen-stad bestond? En weet u dat we door niet te renoveren en reorganiseren per jaar 50.000 euro weggooien?

Met dit plan willen wij (comité 'Blijven Spetteren') een bijdrage leveren aan een snelle en adequate renovatie van zwembad De Spetter. Na de vele demonstraties, handtekeningen, beloften en toezeggingen is wat ons betreft de periode van actievoeren nu voorbij. Fase 2 is aangebroken: daadwerkelijk renoveren!

Wat is dit document?

Dit advies bouwt voort op ons visiestuk uit 2012.

Het is een vertaling van signalen, gesprekken en e-mails van burgers en organisaties, die wij hebben ontvangen. Hiermee geeft 'Blijven Spetteren' gestalte aan haar spreekbuisfunctie. Maar daarmee is dit niet automatisch een door alle zwembadgebruikers goedgekeurd document. Dit heeft simpelweg te maken met de wijze waarop zwembadgebruikers (niet) zijn georganiseerd. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld een voetbal- of tennisvereniging waar sprake is van een vereniging met leden en bestuur.

Waarom dit advies?

- om onze slogan "Sober renoveren en meer inkomsten genereren" concreet inhoud te geven;
- om de adviezen van burgers & betrokkenen die ons bereikten gedurende 2012 en 2013 te bundelen;
- als een instrument om samen met de gemeente de vinger aan de pols te houden zodat dit renovatieproject zo snel mogelijk en voldoende aan de gestelde (kwaliteits)eisen wordt opgestart en voltooid.

Oproep aan de gemeente Tholen:

De regie voor de renovatie ligt bij u, onze lokale overheid. Wat wij van u vragen is:

- 1.) start de renovatie per omgaande en niet pas in 2017;
- 2.) renoveer sober en doeltreffend, wij nemen wederom onze verantwoordelijkheid in de werkgroep;
- 3.) verbeter de bedrijfsvoering;
- 4.) zorg voor borging van plannen, besluitvorming en ideeën door het samenstellen en opstarten van een Adviesgroep Zwembad.

We verzoeken de wethouder dit advies op korte termijn met ons te evalueren (bijlage 1).

Lees ons stuk, lever waar nodig feedback maar vooral: laten we aan de slag gaan.

Niet in 2017 maar in 2014.

Comité 'Blijven Spetteren'
Familie Koedood & Familie Riethoff
Familie Hage & Familie Leunis
Familie Zolnay & Familie Draaijer

HOOFDSTUK 1

DE SPETTER KLEURT 3 GENERATIES JEUGDHERINNERINGEN

1.1 Ontstaan door burgerinitiatief

Dat Tholen een zwembad heeft is te danken aan de Tholenaars zelf. Al vanaf de jaren '60 bestaat er een 'zwembadcomité', waarin Thoolse burgers actie voeren voor een zwembad. In de zomer van 1964 huurt het comité de ongebruikte oesterput van Bona Fides en maakt er voor de zes vakantieweken een provisorisch zwembad in. Driehonderd kinderen nemen een abonnement van een rijksdaalder en vijftig van hen leren die zomer zwemmen in het bad.

Tegelijkertijd lanceert het comité een plan om de oesterput om te vormen tot een echt zwembad. Want de kans dat de oesterput nog ooit zijn oude functie zal krijgen is erg klein nu de oesters in de strenge winter van 1963 zijn doodgevroren en de oesterteelt als gevolg van de dreigende afsluiting van de Oosterschelde toch ten dode lijkt opgeschreven. Burgemeester J. van Boeijen is enthousiast over het idee. In de PZC zegt hij: "Ik vind het een prachtig plan, vooral omdat het geheel uit de bevolking zelf is opgekomen."

Nog datzelfde jaar beloven B&W aan de gemeenteraad om zo snel mogelijk met een plan te komen voor een goed geoutilleerd zwembad. Als Tholen twee jaar later het 600-jarig bestaan viert, zijn de plannen echter nog niet verder dan de opdracht voor een schetsontwerp aan de Heidemij. Maar de feestelijkheden hebben zoveel geestdrift en gemeenschapszin onder de bevolking losgemaakt, dat de stichting 'Tholen 600 jaar stad' die denkt te kunnen gebruiken om te helpen bij de realisering van het bad. Want zonder subsidie en hulp uit de bevolking, zal het moeilijk worden, zo laat de burgemeester nu weten.

Als in mei 1970 de provincie Zeeland een subsidie van 2 ton toezegt voor een Thools zwembad, wordt een maand later in de raadsvergadering het idee gelanceerd om de oude oesterput om te bouwen tot zwembad. B&W beloven de mogelijkheid te onderzoeken. Een groep vrouwen wenst daar niet weer op te wachten. Gekleed in badpak en laarzen en gewapend met emmers en bezems nemen veertig Thoolse moeders een paar dagen later de oude oesterput in bezit en beginnen er aan een flinke schoonmaakklus. De gemeente stuurt een paar werklui, die meehelpen en zo kan de Thoolse jeugd nog diezelfde zomer heerlijk zwemmen in de voormalige oesterput.

Helaas krijgt dit burgerinitiatief geen vervolg in de gemeenteraad. Terwijl er in Tholen druk wordt gewerkt aan een 'burgerzinning' voor het zwembad, besluit de meerderheid van de gemeenteraad om het zwembadplan uit te stellen. Want intussen is duidelijk dat het verbouwen van de oesterput duurder gaat uitpakken dan een nieuw zwembad aan de Zoekweg. En een kleine meerderheid kiest ervoor om die mogelijkheid eerst te onderzoeken.

Dat onderzoek kost weer veel tijd en de provincie wordt ongeduldig. In maart 1972 (het hele

eiland is inmiddels één gemeente geworden) krijgt Tholen de boodschap uit Middelburg dat als nu niet snel tot de bouw van een zwembad wordt besloten, de provincie de toegezegde subsidie van 2 ton terugtrekt. En zowaar, in juni 1972 besluit de raad in meerderheid tot de bouw van een zwembad aan de Zoekweg.

Maar het plan mag dan nu door de raad zijn aangenomen, daarmee is er nog geen zwembad. Een volgend struikelblok is dat de rijkssubsidie, waarop men had gerekend, niet afkomt. En dus wordt het plan weer opgeschoven.

Eindelijk, in juni 1975 kan burgemeester Van Boeijen het zwembad officieel openen. Een half jaar later krijgt het de naam 'De Spetter', het is een van de namen die leerlingen van de Thoolse scholen hebben bedacht.

Meteen na de opening blijkt hoezeer De Spetter in een behoefte voorziet. Elke zomer komen er meer dan vijftigduizend bezoekers en in het bad worden tal van activiteiten en ideeën gerealiseerd, waarvan de Zwemvierdaagse een van de belangrijkste is.

1.2 Bedreigd door college, verdedigd door de burgers

In de jaren '90 van de 20ste eeuw lijkt het gemeente bestuur overtuigd van het belang van het zwembad. In het programma van het college dat in 1998 aantreedt, wordt zelfs een onderzoek aangekondigd naar een overdekt zwembad, iets wat tot dan toe als te duur terzijde was geschoven.

Dat gebeurt overigens ook nu, want als er vier jaar later een nieuw college aantreedt, blijkt dat onderzoek nog steeds niet te zijn uitgevoerd.

Het zal ook niet gebeuren, want vanaf het begin van de 21ste eeuw beginnen de pogingen van de gemeente om het zwembad te sluiten. In 2002 wordt er een onderzoek gestart of het zwembad eigenlijk wel rendabel is. Zwembadbeerder Ko Stoutjesdijk reageert er spontaan op in de krant met de opmerking: 'Als zoveel kinderen ervan genieten, dan is dat toch ook rendement?' Daar zijn B&W kennelijk niet van overtuigd: het college presenteert in 2004 een bezuinigingsplan, waarbij ook De Spetter het kind van de rekening dreigt te worden. De bevolking is woedend. Dat blijkt uit de respons die de actie van twee Thoolse huisvrouwen oplevert. Zij starten een handtekeningenactie. Die levert niet minder dan 7000 handtekeningen op, bijna het dubbele van het protest, twee jaar eerder tegen de bouw van een nieuw gemeentehuis. De stemming onder de burgerij wordt het beste weergegeven met de kop boven een van de vele ingezonden brieven in de Eendrachtbode: 'Laat gemeentehuis in Sint Maartensdijk en zwembad in Tholen.'

De raadsleden schrikken van het massale protest tijdens de raadsvergadering. Het resultaat is dat alle fracties zich tegen de sluiting van De Spetter uitspreken.

Daarna blijft het een paar jaren rustig. In 2006 en 2010 staat in het coalitieprogramma een bedrag van €2,5 miljoen voor de renovatie van De Spetter en Haestinge. Maar daar komt niets van terecht. Integendeel: in 2011 is het weer mis en demonstrenen negenhonderd kinderen bij het gemeentehuis met de slogan: 'De Spetter moet blijven.' Als wethouder Oudesluijs zegt dat niet te kunnen beloven, wordt hij getrakteerd op 'boegeroep'.

Een aarzelende gemeenteraad zorgt ervoor dat er in 2012 opnieuw wordt gedemonstreerd tegen de dreigende sluiting én dat het comité 'Blijven Spetteren' wordt opgericht. Het comité presenteert nog datzelfde jaar een visiedocument, waarin wordt gepleit voor een snelle renovatie van het zwembad. De meerderheid van de gemeenteraad is - opnieuw - onder de indruk en besluit begin 2013 om De Spetter wél te renoveren.

Helaas stellen B&W een paar maanden later precies het tegenovergestelde voor: er moet extra bezuinigd worden en dat zou kunnen door de renovatie van De Spetter niet door te laten gaan, maar het zwembad te sluiten. Dat - geheime - plan van B&W lekt uit en zorgt ervoor dat tijdens de eerstvolgende raadsvergadering het gemeentehuis uitpuilt van de protesterende ouders en kinderen. Dat massale protest werkt wéér: onder de druk van het protest en van de meerderheid van de raadsleden, trekt het college haar plan in.

Precies zoals 'Blijven Spetteren' heeft voorgesteld, komt het college nu met het voorstel om het bad wel te renoveren, maar dan sober. Tegelijk wordt er een beroep gedaan op de bevolking om te helpen bij het realiseren van die sobere renovatie. Dit advies is de bijdrage van 'Blijven Spetteren' daar aan.

HOOFDSTUK 2

VISIE EN DOELSTELLINGEN

2.1 Visie op eigendom & regie zwembad De Spetter en de rol van ons comité

'Zwembaden vormen een spilfunctie in een gemeente', zo concludeert het recent verschenen brancherapport 'Zwemmen in Nederland'. Niet minder dan 93% van de bevolking vindt dat een zwembad een basisvoorziening in de gemeente behoort te zijn, zo leert het Nationaal Sportonderzoek (lente 2013). Er is geen enkele gemeentelijke voorziening die zo hoog scoort bij de burgerij als het zwembad. Als de burger ergens zijn belastingcenten goed besteed vindt, dan wel in een zwembad.

De Spetter is tot nu toe eigendom van de gemeente Tholen, die tevens de exploitatie voert. Dat hoort zo bij een basisvoorziening waarvoor de burger belasting betaalt. Wij waarderen het dan ook dat de gemeente zelf de volle verantwoordelijkheid wil blijven dragen voor De Spetter als sociale ontmoetingsplaats en warm kloppend hart van Tholen-stad.

Wij, als comité 'Blijven Spetteren' willen en kunnen daarbij ondersteunend en adviserend een onbezoldigde bijdrage leveren en tevens fungeren als spreekbuis van de bevolking. Wij hebben onderstaande voor u in de aanbieding:

- 2 ervaren bouwkundig adviseurs
- 1 ervaren energie expert
- knowhow voor een gedegen onderzoek naar het oprichten van een adviesgroep Zwembad (zie hoofdstuk 5).

Wij zijn graag bereid om vanaf heden tot en met het moment dat het lint van het gerenoveerde bad wordt doorgesneden onze kennis & kunde onbezoldigd aan te leveren.

2.2 Doelstellingen renovatie De Spetter

De renovatie is een succes als:

- 1.) De renovatie op zeer korte termijn wordt gerealiseerd (is ook een exploitatievoordeel);
- 2.) Er binnen het beschikbare budget wordt gerenoveerd;
- 3.) Er een energiezuinige en onderhoudsarme installatie is gerealiseerd;
- 4.) Het zwembad weer voor 30 jaar meekan;
- 5.) De bedrijfsvoering dusdanig is geherstructureerd dat de exploitatiekosten omlaag gaan;
- 6.) Besluitvorming, bedrijfsvoering en burgerparticipatie zijn geborgd in een 'adviesgroep Zwembad'.

Hoe deze doelen te bereiken zetten we uiteen in de hoofdstukken 3, 4 en 5.

2.3 Tijdslijn sober renoveren : start nu!

Wij verzoeken de gemeenteraad beleefd niet nog weer vier jaar te wachten met het aanpakken van De Spetter, maar nu tot actie over te gaan. Het is inmiddels 2013. Reeds in het coalitieprogramma van 2006 stond renovatie van de 2 Thoolse zwembaden voor 2,5 miljoen als structurele investering geboekt voor het jaar 2009. Met andere woorden: het geld dat de gemeente reeds in 2006 van plan was te investeren, zal (misschien) elf jaar later werkelijk worden uitgegeven.

Burgers vinden het wederom uitstellen van de start van de renovatie onbegrijpelijk. Renoveren in 2017 rikt naar het zoveelste uitstel, op wachten op nieuwe kansen om het voortbestaan van de Spetter opnieuw ter discussie te stellen. Daarom is het voor de bevolking onverkoopbaar. Gemeenteraad en college, doet u nu toch eindelijk eens boter bij de vis.

Het zwembad is een los element in Masterplan Sport, daarom is het niet nodig de renovatie nog langer uit te stellen. We hebben hier in Tholen te maken met een renovatie van een bescheiden schaal die volgens onderstaande planning op verantwoorde wijze gerealiseerd kan worden.

Tabel 1. Voorstel renovatieplanning De Spetter

nr.	onderdeel renovatie	periode
1	Programma van eisen opstellen in samenspraak comité	Herfst 2013
2	Voorlopig ontwerp gereed	Voorjaar 2014
3	Definitief ontwerp gereed, groen licht van de raad en vervolgens opstart vergunningstraject en aanbestedingstraject	Zomer 2014
4	Start renovatie en bouw	Herfst 2014
5	Renovatie uitvoeren	Winter 2014-2015
6	Afronding	Februari-maart 2015
7	Technische tests & wettelijke controles	Voorjaar 2015
8	Oplevering	Voorjaar 2015
9	Heropening door burgemeester	Koningsdag 2015

HOOFDSTUK 3

SOBER RENOVEREN

Sober renoveren betekent wat ons betreft een concrete uiting van de wensen van de meerderheid van de gebruikers. Namelijk: het zwembad is goed zoals het is. Het is dus een kwestie van opknappen en van doorvoeren van de basisnormen die bij deze tijd horen. Daarbij denken wij aan zaken zoals een zuinig energieverbruik, rolstoel-wc, etc. Dit alles gewoon binnen het beschikbare budget. Precies zoals een koppel met verantwoordelijkheidsgevoel ook zou doen bij het opknappen van hun eigen huis.

3.1 Wat nieuw en wat renoveren?

Concreet betekent het dat uitsluitend die delen van de huidige zwembadstructuur worden vernieuwd, die daar ook aan toe zijn. Bijvoorbeeld de installatie of het wc-blok tegenover het kantoor. Delen die nog verantwoord gerenoveerd kunnen worden dienen (dus) te worden gerenoveerd. In samenspraak met het zwembadpersoneel zijn we tot de volgende vernieuwings- en renovatielijst gekomen:

Vernieuwen:

- installatie
- winkeltje (met toevoeging zitjes binnen en duidelijk terras)
- wc-blok (warme & koude douches en MIVA-wc)

Renoveren:

- kleedhokjes en berging:
- kleedkamers
- kantoor (vergroten door vrijgekomen ruimte douches)
- peuterbad
- badmeesterpost
- installatieruimte

Nieuw aanschaffen:

- zwembadbekleding: folie
- zonnecollectoren
- oprolbare afdekking zwembad

Behouden

- grote bomen en groene haag/windvang
- springplanken en glijbaan

3.2 Energie & duurzaamheid

Bij een vernieuwing van de energie-installatie van De Spetter is het maatschappelijk niet verantwoord om nog op hetzelfde conservatieve technische principe verder te borduren. Het kabinet wil dat in 2020 minimaal 16% van de energie afkomstig is uit hernieuwbare bronnen. De burger ziet graag dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt en bij de vernieuwing van het

zwembad ook duurzame energie voorzieningen treft. Zo kan niet alleen worden gewerkt aan de verduurzaming van onze Thoolse samenleving maar op een eenvoudige manier ook gewoon geld worden bespaard.

In de bronvermelding staan enkele inspirerende voorbeelden van zwembaden elders die niet alleen ons milieu dienen maar ook de gemeentelijke portemonnee sparen door gebruik te maken van een alternatieve bronnen.

'Blijven Spetteren' heeft voor Tholen een eerste oriëntatie verzorgd door een energie-expert te betrekken die als onbezoldigd burger meedenkt. Deze komt tot onderstaande analyse:

Om de energiehuishouding van het zwembad te vernieuwen zijn de volgende (of een combinatie van) oplossingen mogelijk:

- Case 1 - Vervanging van de huidige gasketels door hoogrendementsketels;
- Case 2 - Afdekken van het zwembad met (oprolbare) isolatiedekens tijdens de avond/nacht en als het zwembad niet in gebruik is;
- Case 3 - Toepassen van zonnecollectoren om het water (bij) te verwarmen als de zon schijnt;
- Case 4 - Toepassen van de combinatie van zonnecollectoren en van warmtepompen met zonnepanelen om een energie-neutraal zwembad te creëren;
- Case 5 - Gemixte alternatieven waaronder houtgestookte ketels in combinatie met energievoorziening scholen, zorginstellingen en sportvoorzieningen.

Mogelijke kostenbesparing:

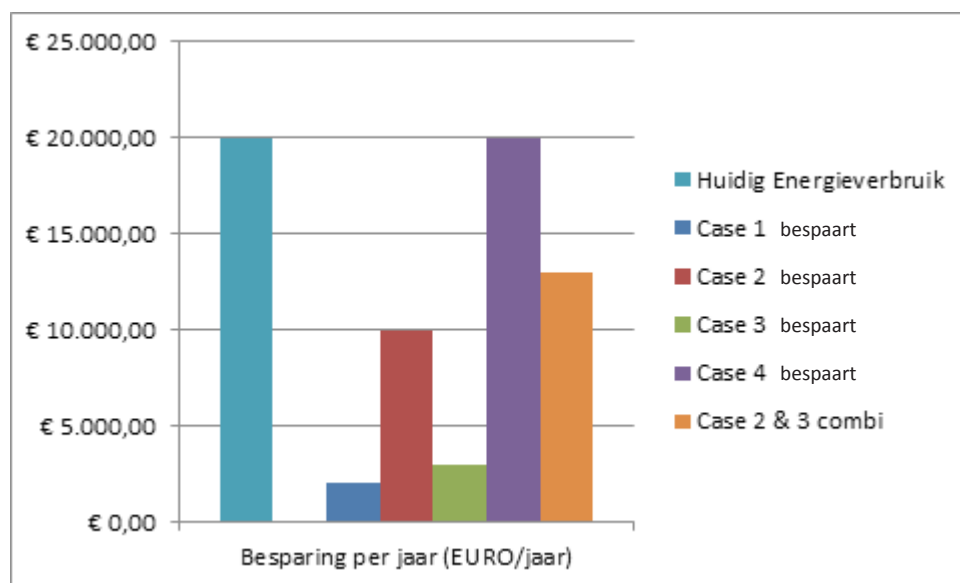
- Case 1 - Hoogrendementsketels leveren een besparing door efficiëntere verbranding van ongeveer 10% op. Dus zeker € 2000 per jaar;
- Case 2 - Het zwembad uitrusten met oprolbare isolatiedekens vergt een investering van € 25.000 à 35.000 en kan 40-60% besparen. Dat is dus minstens € 8.000 per jaar. Deze investering had natuurlijk jaren geleden doorgevoerd kunnen worden en had de gemeente veel geld bespaard;
- Case 3 - Onderzoek naar toepassen van zonnecollectoren in andere gemeenten (o.a. Waddeneilanden) toont dat met een investering van € 30.000 à 50.000 per jaar € 2.000 - 4.000 kan worden bespaard;
- Case 4 - Het maken van een energie neutraal zwembad vergt een aanzienlijke investering aan warmtepompen, die meer dan € 100.000 – 200.000 duurder zijn dan een conventionele oplossing. Hoewel ook de zonnepanelen een flinke investering vergen (ca. 400 m² a € 250) betekent dit dat er de komende 30 jaar geen energie moet worden ingekocht. Het voordeel van een energieneutrale oplossing is dat de risico's naar boven zijn afgedekt en een duurzame oplossing voor de lange termijn is geïmplementeerd.
- Case 5 - Naast alleen het zwembad kan het energievraagstuk ook breder worden getrokken. Immers het Masterplan Tholen (scholen, sportvoorzieningen, zwembad) is in volle ontwikkeling. Omdat het zwembad warmte nodig heeft in de zomer en andere

sportvoorzieningen en schoolgebouwen in voorjaar, herfst en winter, is een gecombineerde oplossing te overwegen. In Nederland is deze oplossing geïmplementeerd in Marum, Friesland.

Tabel 2. Richtbedragen investering versus geschatte besparingen

Case	Geschatte extra investering t.o.v. oplossing met conventionele gasketels	Besparing (EUR/jaar)	Geschatte terugverdientijd (jaar)
Case 1	€ 0,00	€ 2.000,00	n.v.t.
Case 2	€ 30.000,00	€ 9.000,00	3,3
Case 3	€ 40.000,00	€ 3.000,00	13,3
Case 4	€ 400.000,00	€ 20.000,00	20,0
Case 5	onbekend	onbekend	onbekend

Grafiek 1. Geschatte besparing per maatregel per jaar

3.3 Energieadvies aan de gemeente

Bovenstaande informatie is gebaseerd op in beperkte tijd verzamelde informatie en rapportages van diverse al uitgevoerde projecten, gecombineerd met kennis en ervaring van de schrijver en kan niet als volledig rapport worden gezien. Maar op basis ervan adviseert 'Blijven Spetteren' de gemeente om zo snel mogelijk te investeren in afdekking van het zwembad. Dit leidt tot een besparing van 40-60% van de huidige energiekosten van €20.000 per jaar. Case 4: lijkt/is niet uitvoerbaar binnen het huidige budget van 1.25 miljoen.

3.4 Huidig budget kadert de renovatie

Het budget is van 1.8 miljoen naar 1.25 miljoen teruggebracht. Dit betekent dat we ons moeten beperken tot een sober plan waarin de huidige opzet gehandhaafd blijft. Op basis van dit plan en het programma van eisen kan een nieuwe begroting gemaakt worden. Als die past binnen de 1.25 miljoen kan een en ander vrij snel uitgewerkt worden tot een definitief bestek met tekeningen.

'Blijven Spetteren' is graag bereid om net als eerder dit jaar via de werkgroep de kennis & kunde van onze kosten- / bouwkundig adviseurs ter beschikking te stellen om zodoende tot een optimale begroting te komen.

3.5 Voorbereiding in werkgroep en aanbesteden renovatie

Bij de voorbereiding zal een slimme aanbestedingsprocedure bedacht dienen te worden die past bij het nog op te stellen renovatieplan. Het lijkt 'Blijven Spetteren' een voordelige optie de installatie en het bouwkundige deel apart aan te besteden. Ook op kleinere onderdelen (zoals folie afdekking van het bad, keukenapparatuur, kassasysteem) is het raadzaam deze als directielevering in te kopen. Daarmee is een efficiënte besteding van het gemeenschapsgeld te realiseren.

HOOFDSTUK 4

INKOMSTEN GENEREREN & EXPLOITATIEKOSTEN REDUCEREN

Om De Spetter een onbezorgde toekomst te kunnen garanderen is de hamvraag natuurlijk: hoe kan de bedrijfsvoering van dit openbare gemeentelijke zwembad structureel worden verbeterd? Er zijn wat ons betreft twee serieuze mogelijkheden:

- a.) het reduceren van de jaarlijkse exploitatiekosten (hier valt de meeste winst te boeken);
- b.) het genereren van meer en andere inkomstenbronnen dan tot nu toe is gebeurd.

Het is daarbij altijd verstandig om te kijken hoe ze het elders doen. Comité 'Blijven Spetteren' is op bezoek gegaan bij twee vergelijkbare zwembaden en heeft daarnaast een (oud)zwembadmanager van De Roompot geïnterviewd.

Deze kleine veldstudie, gecombineerd met ons eigen bureauonderzoek én de adviezen van medeburgers resulteert in de hieronder volgende concrete aanbevelingen.

4.1 Het terugbrengen van jaarlijkse exploitatiekosten

De huidige exploitatiebegroting is circa € 150.000 per jaar. Wij zijn er van overtuigd dat dit bedrag kan worden teruggebracht naar circa. € 100.000 per jaar. En wel door de volgende bezuinigingen:

- € 14.000 per jaar door het toepassen van energiezuinige maatregelen en de aanschaf van een nieuwe energiezuinige installatie;
- € 30.000 per jaar door het op basis van de realiteit wegschrijven van vaste personeelskosten (2 fte);
- € 6.000 per jaar door de inzet van vrijwilligers.

4.1.1 Energiezuinige maatregelen en installatie per direct: 14.000 euro per jaar

Volgens onze calculatie in paragraaf 3.2 kan door het combineren van maatregel 1 (HR-ketel), maatregel 2 (zwembad afdekken) en maatregel 3 (zonnecollectoren) ongeveer 14.000 euro per jaar worden bezuinigd op de exploitatiekosten. Voor deze calculatie verwijzen wij kortheidshalve naar de maatregelen die we eerder beschreven in deze paragraaf.

4.1.2 Realistisch wegschrijven vaste personeelskosten per direct: 30.000 euro per jaar

Het laten drukken van personeelskosten op de begroting van het zwembad dient vanzelfsprekend gebaseerd te zijn op de realiteit. Op basis van gesprekken die wij voerden met direct betrokkenen en het doornemen van de bestaande begroting, komen wij echter tot de conclusie dat er tot nu toe te veel personeelskosten op het zwembad worden weggeschreven. Het zwembad is immers maar 4,5 maanden per jaar open en de vaste personeelsleden doen aantoonbaar in de rest van het jaar elders binnen het gemeentelijk apparaat werk. Volgens onze eenvoudige berekening levert dat een bezuiniging van circa 30.000 euro per jaar.

4.1.3 Apparaatskosten verlagen door inzet vrijwilligers per direct: 6.000 euro per jaar

Het college zet bij de nieuwe aanpak van de renovatie en exploitatie in op vrijwillige steun vanuit de burgerij. 'Blijven Spetteren' heeft daar - zeker in deze tijden van crisis - begrip voor. Wij pleiten voor een beperkte inzet van vrijwilligers om op die manier het badpersoneel te ontlasten en zo meer vrijheid te geven voor het werk waar ze voor zijn ingehuurd.

Wij zijn en blijven echter van mening dat:

- a) het zwembad eigendom is van en beheerd wordt door de gemeente Tholen en dat de bevolking belasting betaalt voor deze belangrijke publieke voorziening;
- b) het exploiteren van een zwembad door uitsluitend vrijwilligers op korte termijn wellicht een oplossing mag lijken, maar op de middellange (en zeker op lange) termijn niet levensvatbaar is. Bovendien is de inzet van vrijwilligers gebonden aan wettelijke voorwaarden en regelgeving.

Dat bekend echter niet dat 'Blijven Spetteren' en de Thoolse bevolking geen gratis bijdrage kunnen of willen leveren. Het bewijs van deze positieve grondhouding werd de afgelopen tijd geleverd door een dertigtal aanmeldingen voor vrijwilligerstaken. Deze gegevens zal Blijven Spetteren te zijner tijd overdragen aan de Adviesgroep Zwembad.

Er zijn tot nu toe bij ons de volgende vormen van vrijwilligerswerk aangedragen:

1. jaarlijkse Spetter DOEdag (vergelijkbaar met NLdoet) medio april op zaterdag. Daarbij worden simpele (onderhouds)klussen gedaan aan het bad. Af te sluiten met een barbecue, waardoor ook de sociale cohesie wordt gediend;
2. het draaien van kassa- en/of horecadiensten onder leiding van een beroepskracht die andere taken verricht (nadat een geautomatiseerd systeem zoals bijvoorbeeld bij De Meermin te Steenberg is geïnstalleerd);
3. het structureel verrichten van eenvoudige onderhoudswerkzaamheden als het knippen van heggen, papierprikken en andere hand- en spandiensten om kosten van de gemeentelijke groenvoorziening te besparen.

4.1.4 Overige kansen om exploitatiekosten te reduceren

Behalve de hiervoor genoemde drie maatregelen is bekend uit de praktijk van de bedrijfsvoering bij andere zwembaden dat er meer mogelijkheden zijn om de kosten te reduceren. Hieronder een opsomming van enkele mogelijkheden, waarbij wij voor de helderheid er een schatting van de reductie op jaarbasis bijgevoegd hebben.

Tabel 3 Mogelijkheden om exploitatiekosten te reduceren

nr.	maatregel	schatting reductie per jaar	bron
1	Badwater 1 graad kouder (nadeel bij zwemles en voor ouderen en kleine kinderen)	10.000 - 15.000 euro	Eurohal Zelzate
2	Personeel zo opleiden dat iedereen multifunctioneel inzetbaar is	10.000 euro	De Meermin Steenberg
3	Stofkam door apparaatskosten zoals: P&O-dienst, dienst welzijn & onderwijs, financiën 15.000 euro	6.500 euro	Jaarrekeningen 2010, 2011, 2012

4.2 Het genereren van meer en andere bronnen van inkomsten

Een 'rondje langs de velden' heeft ons geleerd dat beheer en aansturing van een zwembad niet eenvoudig is. Dat heeft mede te maken met het feit dat een zwembad een vreemde eend in de bijt is voor ambtenaren. De gemeente heeft te maken met de burger als klant, met veel (milieu) regelgeving, met allerlei toezichthoudende instanties, met relatief veel medewerkers met beperkt aantal uren, met het omgaan met vrijwilligers, het voeren en controleren van een kassa, met de vereisten voor het afnemen van zwemdiploma's, etc.

Wil je, rekening houdend met het publieke belang, toch een zakelijkere bedrijfsvoering implementeren én consolideren dan is één eindverantwoordelijke onontbeerlijk. Een gedreven zwembadmanager met kennis van organisatiekunde, iemand met een zakelijk instinct, die weet wat klantvriendelijkheid inhoudt en die een (publiek) sporthart heeft.

Als we wederom de resultaten van onze bescheiden veldstudie combineren met gegevens uit de jaarcijfers én de adviezen van medeburgers, dan zien wij wel degelijk kansen om efficiënter te werken en meer inkomsten te genereren.

4.2.1 Bedrijfsvoering en horeca

1. Een geautomatiseerd kassasysteem is een vereiste. Want:

- meten is weten en zo kun je beter sturen op de bedrijfsvoering;
- je bent minder dure uren kwijt met administratieve handelingen;
- het versterkt de organisatie als alle medewerkers met de kassa kunnen werken;
- geschoold zwembadpersoneel kan vooral aandacht besteden aan toezicht en les.

2. Neem de kantineverkoop in eigen beheer. Iedereen weet dat horeca je eerste winst is. Dat is exact waar de meeste sportverenigingen in Nederland op kunnen draaien. De huidige uitbater is een belangrijke (sociale) figuur voor het zwembad. Behoud zijn bijdrage door op een andere wijze invulling te geven aan zijn functie.

3. Zorg ervoor om na de renovatie de kantine niet langer wordt verpacht maar in eigen beheer genomen en dat deze in dezelfde ruimte komt waarin ook de kassa zich bevindt, zodat bij minder drukke dagen één persoon beide zaken kan afhandelen.

4.2.2 Reclame en sponsoring

Zwembad De Spetter trekt in de zomermaanden tienduizenden bezoekers. Dat biedt aantrekkelijke mogelijkheden voor het maken van reclame, zoals dat ook gebeurt langs voetbal- en tennisvelden. Maak daar gebruik van.

Daarnaast zijn de volgende ideeën voor sponsoring ons door burgers aan de hand gedaan:

- Adopteren van bepaalde onderdelen van het zwembad voor onderhoud (vergelijkbaar met het in de gemeente al toegepaste adopteren van rotondes en in ruil daarvoor reclame mogen plaatsen) bijv.:
 - badmeesterspost
 - winkeltje
 - groen
 - kantoortje
 - wc-blok
 - peuterbad
- Serviceclubs als Lions etc. betrekken en het zwembad opgeven als begunstigde
- Sponsoring diensten of producten zoals reeds aangeboden: massagestraal en website.

4.2.3 Overige kansen om inkomsten te genereren

Behalve de hiervoor beschreven paragrafen is bekend uit de praktijk van de bedrijfsvoering bij andere zwembaden dat er meer mogelijkheden zijn om inkomsten te genereren.

Enkele voorbeelden:

- lesgeldprijzen aanpassen;
- abonnementsvormen aanpassen;
- nut & noodzaak van koppeling lessen en abonnementen bezien;
- diplomazwemmen een feestelijkere gestalte geven en kosten naar landelijk prijsniveau;
- openingstijden tijdens en buiten schoolvakantie;
- programmering van allerlei betaalde activiteiten (snorkelen, plankspringen, duiken, etc.);*
- locatieverhuur uitbouwen.

* Deze optie is niet winstgevend an sich, maar is marketingtechnisch aantrekkelijk (profilering De Spetter, aandacht van de pers, extra bezoekers)

HOOFDSTUK 5

DE KRACHT VAN EEN ADVIESGROEP ZWEMBAD

5.1 Noodzaak van een toezichthoudend orgaan

Het college van B&W schrijft bij het aangepaste renovatieplan van De Spetter dat ze rekt op de inzet van de samenleving. Dat wij graag gehoor geven aan die oproep mag blijken uit dit 'advies'. Maar om de burgerparticipatie ook in de toekomst te garanderen en tot een blijvend succes te maken, zal ze naar onze mening structureel moeten worden verankerd. Wij zien de beste mogelijkheid voor zo'n borging van toekomstige processen (en het voorkomen van belangenconflicten tussen burgerij en overheid) in de oprichting van een Adviesgroep Zwembad. Die raad moet periodiek bijeen komen en zowel ideeën uit de burgerij als uit de koker van de gemeente bespreken. Tevens zou een Adviesgroep Zwembad initiatieven vanuit de werkvloer met korte lijnen direct moeten kunnen honoreren zodat (commerciële) kansen worden benut.

Zo'n vorm van samenwerking kan enerzijds voorkomen dat in de toekomst de burgerij nogmaals (te) laat en onaangenaam verrast wordt door overheidsplannen en anderzijds er voor zorgen dat de gemeente een blijvende informatiestroom vanuit burgerij en onderwijswereld ontvangt.

5.2 Sturing en initiatief in dynamische driehoek: burgers-overheid-instellingen

Wat ons betreft ziet de samenstelling van de Adviesgroep Zwembad er als volgt uit:

- 1 lid namens de scholen
- 1 lid namens burgers
- 1 lid namens de gemeente (gemandateerd beslissingsbevoegd)
- 1 lid namens het personeel
- 1 lid van buitenaf die met distantie meekijkt en meestuurt (kan rouleren per 2 jaar)

BRONVERMELDING

- E-book Gezonde Wijk in praktijk, 8 maart 2012.
http://www.blijvenspetteren.nl/images/spetter/120308_eboek_gezondewijk.pdf
- Onderzoeksrapport zonthermische energie voor zwembaden Friese Waddeneilanden, 27 juni 2008.
- Zwemmen in Nederland, Mulier Instituut, 2013.
<http://beheer.nisb.nl/cogito/modules/uploads/docs/74191377079270.pdf>
- Zwembad De Stamper te Vriezenveen: verwarming met houtsnippers (past in 2 containers).
http://www.cogas.nl/home/zakelijk/projects/duurzaam/De_Stamper
- Zwemad Eekeburen: verwarming met zonnewarmte.
http://www.heurman-energie.nl/shop/Zonnewarmte/Duurzaam-verwarmd-Zwembad-Eekeburen/cm=45&cm_id=9&csId=87&module_id=16&no_show_cs=true&set_override=1&content_view_type=view_item&articlegroup_offset=0&categories_offset=0&category_id=16&ag_id=14
- Zwembad Bosbad Putten: verwarming met koeienmest.
<http://www.bosbadputten.nl/index.php?paginaID=43>
- Zwembad de Meermin te Steenberg: contactpersoon Leo Holiershoek.
<http://www.zwembadaquadintel-meermin.nl/>
- Zwembad de Wisse te Wissekerke: voorbeeld houtgestookte installatie.
<http://www.youtube.com/watch?v=-7xuTD2vbOM>

Bijlage 1

Evaluatie van het renovatieadvies is gezamenlijk vertaald in een actielijst ter bewaking van het vervolgtraject.

nr.	R/E/B	actie of maatregel	gerealiseerd	monitoring door wie
1	R	Start renovatie nu en niet in 2017 (reeds sinds 2006 op de gemeentelijke begroting)	nee	BlijvenSpetteren
2	R	Werkgroep techniek & energie: gem. Tholen en BlijvenSpetteren (3 pers.) geformeerd.	ja	An Cats
3	E	Werkgroep exploitatie : gem. Tholen, BlijvenSpetteren (3 pers.), scholen (min. 2) en badpersoneel geformeerd.	nee	Jordi Reuvers
4	R	Onderzoek gezamenlijke energievoorziening Meulvliet, zwembad & scholen uitgezet	ja	An Cats
5	R	Vier grote bomen en windhaag links (gevoelstemperatuur) behouden (<i>burgers handtekeningenactie & badpersoneel</i>)	nee	An Cats
6	B	Vast personeel volgt een cursus over do's en dont 's inzake het werken met vrijwilligers. Dit vraagt een andere benadering, planning en communicatie dan met werknemers (<i>burgers & advies zwembadmanagers zwembaden regio</i>)	nee	
7	E	Formuleren gewenste situatie voor haalbare en betaalbare exploitatie zwembad de Spetter	nee	Herman Draaijer & Jordi Reuvers
8	B	Adviesorgaan oprichten en faciliteren bij voorkeur voor beide gemeentelijke zwembaden	nee	
9	E	Workshops rondes exploitatieverbetering organiseren	loopt	An Cats Jordi Reuvers
10				
11				
12				
13				

R = Renovatie actie

E = Exploitatie actie

B = Borgingsactie

